
Силабус курсу:

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр/магістр
Спеціальність:	181 «Харчові технології», 193 «Геодезія та землеустрій», 201 «Агрономія», 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», 208 «Агроінженерія», 211 «Ветеринарна медицина»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.філос.н., доц., Нікітіна Віра Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри ветеринарії та тваринництва

посада

v.nikitina@snu.edu.ua

електронна адреса

Teams

месенджер

За домовленістю

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Викладання навчальної дисципліни «Історія України та української культури» спрямоване на формування у студентів історичного контекстного мислення, бачення історичних витоків розвитку сучасної Української держави та української культури..

Результати навчання (програмні результати навчання – ПРН):

Відповідно до освітньої програми «**Харчові технології**»

ПРН27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.

Відповідно до освітньої програми «**Геодезія та землеустрій**»

ПРН5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

Відповідно до освітньої програми «**Агрономія**»

ПРН1. Аналізувати основних етапів і закономірностей історичного розвитку для формування громадянської позиції.

ПРН3. Здатність обговорювати та пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

Відповідно до освітньої програми «**Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва**»

ПРН3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій.

ПРН4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу.

ПРН21. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

Відповідно до освітньої програми «**Агроінженерія**»

ПРН3. Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

Відповідно до освітньої програми «**Ветеринарна медицина**»

ПРН19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання зі шкільного курсу історії України

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей відповідно до освітньої програми «*Харчові технології*»:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК14. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя.

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей відповідно до освітньої програми «*Геодезія та землеустрій*»:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності

СК1. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою.

СК2. Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою..

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей до освітньої програми «*Агрономія*»:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей до освітньої програми «*Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва*»:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей до освітньої програми «*Агроінженерія*»:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей до освітньої програми «*Ветеринарна медицина*»:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
<u>1-й семестр</u>				
<i>Історія України та української культури з часів давнини до XVIII століття</i>				
1.	Історія України та української культури як наукова дисципліна	денна 2/0/0	Історія як наука про минуле людства; історичні джерела та історична інтерпретація. Проблема визначення об'єкта історії України та української культури, її предмет, категорії і методи. Аналіз історичного документу як метод збору історичної інформації. Роль історії України та української культури у розвитку суспільства, держави і людини. Значення її пізнання студентською молоддю.	Участь в обговоренні Тестування
2.	Княжа доба в історії України	денна 2/0/0	Слов'янські корені мешканців українських земель Етнічні процеси V – IX ст. ст. і державотворчі процеси VIII – IX ст. ст. у східних слов'ян. Державно-політичний устрій Київської Русі. Хрещення Русі та його історико-культурне значення. Внесок великих князів Київської Русі в її розвиток. Розпад Київської Русі: причини і наслідки. Княжіння у Галицько-Волинській державі як політичного спадкоємця Київської Русі.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання
3.	Литовсько-польська доба української історії (XIV – XVI ст. ст.)	денна 2/0/0	Перебування українських земель у складі Великого князівства Литовського. Етапи підпорядкування руських земель Литовською державою. Руський вплив на розвиток Литовської держави. Процес зближення Литви з Польщею (польсько-литовські унії) та його значення для українських земель. Утворення українського козацтва і перші козацькі повстання. Причини і наслідки укладання Берестейської унії 1596 року.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання
4.	Козаччина і Гетьманщина у XVII столітті	денна 2/0/0	Козацтво як соціальне явище на українських землях. Поміркована політика гетьмана П. Конашевича Сагайдачного і козацькі повстання 20 – 30-х рр. XVII ст. Національно-визвольна боротьба під проводом гетьмана Б.Хмельницького. Державний устрій Гетьманщини. Суперечливі оцінки Переяславської ради 1654 року. Доба Руїни в українській історії. Поділ України на Правобережну і Лівобережну: внутрішні і зовнішні чинники. Діяльність Петра Дорошенка.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання
5.	Гетьманщина наприкінці XVII – у XVIII ст. ст., процес і наслідки її ліквідації	денна 2/0/0	Роль гетьмана Івана Мазепи в українській історії та культурі, напрями його політики і меценатства. Роль Києво-Могилянської академії в освіті та культурі. Конституція Пилипа Орлика. Напрями діяльності гетьманів Івана Скоропадського, Данила Апостола і Кирила Розумовського. Функції Малоросійських колегій. Наслідки ліквідації гетьманату і Запорозької січі.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання

2-й семестр

Історія України та української культури ХІХ – першої чверті ХХІ століть

6	Українські землі у складі Російської та Австрійської / Австро-Угорської імперій (ХІХ ст. – початок ХХ ст.)	денна 2/0/0	Наслідки для розвитку українських земель соціально-економічної політики, реформування адміністративно-політичного управління і військової реформи у Російській імперії. Суспільно-політичні рухи в Україні. Політика Російської імперії щодо української мови. Галичина, Буковина, Закарпаття як австрійські провінції. Суперечливість соціально-економічного, політичного і культурного розвитку.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання
7	Українські національно-визвольні змагання 1917 – 1921 рр.	денна 2/0/0	Утворення і діяльність Української Центральної Ради, проголошення Української Народної Республіки. Внутрішня і зовнішня політика Гетьманату Павла Скоропадського (Української Держави). Політичний курс Директорії як органу державної влади відродженої УНР. Революційно-визвольний рух на західноукраїнських землях. Створення Західноукраїнської Народної Республіки. Утвердження Радянської влади в Україні.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання
8	Українські землі у складі країн Східної Європи. Україна як республіка Радянського Союзу.	денна 2/0/0	Політичне і соціально-економічне становище українських земель в складі Польщі, Румунії, Чехословаччини у ХХ ст. Формування українського військового і громадсько-політичного руху опору. Соціально-економічний розвиток України у радянську добу: наслідки індустріалізації та колективізації. Суперечливість політичних і культурних процесів в радянській Україні. Процес перебудови у СРСР і його вплив на українське політичне життя.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання
9	Україна в умовах незалежності: здобутки і проблеми розвитку	денна 4/0/0	Проголошення України незалежною державою: етапи політико-нормативного закріплення статусу незалежної держави. Соціально-економічні, політичні й культурні зміни у незалежній Україні. Україна у міжнародних відносинах. Проблеми соціально-економічного, політичного і духовного характеру в незалежній Україні. Вплив на розвиток України військових дій на її території.	Участь в обговоренні Тестування Індивідуальне завдання «Круглий стіл»

Рекомендована література

Основна література

1. Брусакова О. В., Греченко В. А., Малютіна О. К. Історія України: навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 386 с.
2. Греченко В. А. Історія та культура України: підручник. Харків: ХНУВС, 2017. 440 с.
3. Історія та культура України: навч. посібник / уклад.: Г. Г. Дедурін; С. Ю. Іванов, І. В. Чорний. Харків: ХНУВС, 2017. 108 с.
4. Історія та культура України: навч.-метод. посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с.
5. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / за заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
6. Танцюра В. І., Куліш С. М., Пересада О. О. Історія України: навч. посібник. 2-ге вид., доповн. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с.

Допоміжна література

1. Брехуненко В. Просторова модель Української ранньомодерної держави в переконаннях козацької еліти та владної верхівки Московії. *Український історичний журнал*. 2024. № 3 (576). С. 77–90.
2. Войтович Л. Княжа доба на Русі (837 – 1492). Т. 1. Становлення імперії Русь (837 – 1054). Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2021. 590 с.
3. Гладун О., Левчук Н., Воловина О. Ще раз про кількість втрат унаслідок Голодомору: експертна оцінка. *Український історичний журнал*. 2023. № 5 (572). С. 93–118.
4. Гриневич, Л. В. Чи був Радянський Союз імперією, а Радянська Україна колонією: контури сучасних наукових підходів. *Сторінки історії: зб. наук. пр. / НТТУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*. 2019. № 49. С. 190–204.
5. Котляр М. Ф. Еволюція суспільного життя Київської Русі (до середини XII ст.). *Український історичний журнал*. 2015. № 3. С. 21–36.
6. Крилова Н. Центральна Рада: від автономії до незалежності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія*. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. Вип. 1. Ч. 1. С. 17–21.
7. Наумов, С. Перша справа проти Української партії (з історії національного руху імперської доби). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія»*. 2021. Вип. 59. С. 71–87.
8. Папакін Г. Сучасне джерелознавство: статус і роль в українській соціогуманітаристиці. *Український історичний журнал*. 2024. № 2 (575). С. 183–211.
9. Пиріг Р. Гетьманат Павла Скоропадського: комплекс малоросійства правлячої еліти. *Український історичний журнал*. 2023. № 4 (571). С. 59–84.
10. Реєнт О. П., Коляда І. А. Усі гетьмани України. Харків: Фоліо, 2008. 415 с.
11. Турченко Ф. Микола Міхновський: уроки для нащадків. *Український історичний журнал*. 2023. № 4 (571). С. 85–97.
12. Чубата М. В. «Українська революція 1917 – 1921 рр.» в історико-правових дослідженнях: термін, сутність явища, хронологічні межі. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. № 63, т. 1. С. 47–49.
13. Чухліб Т. Уживання назви «Україна» в міжнародних угодах Війська Запорозького зі Швецією, Туреччиною та Кримом (1710—1712 рр.). *Український історичний журнал*. 2024. № 1 (574). С. 57–77.
14. Чупрінова Н. Ю., Севрук І. І., Соколовська Ю. В. Особливості сучасного етапу державотворення в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2021. Том 32 (71). № 4. С. 124–128.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-законодавчі та історичні документи

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР, ред. від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16.07.1990 р. № 55-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
3. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін. Затверджені при вільному обранні формальною присягою від того ж Ясновельможного Гетьмана. Підтверджені 5 квітня 1710 року від Різдва Христового. URL: <https://static.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>
4. Універсали Української Центральної Ради: 1917 – 1918 рр. / Український інститут національної пам'яті. URL: <https://old.uinp.gov.ua/page/universali>
5. Конституція Української Соціалістичної Радянської Республіки (березень 1919 р.): не застосовується на території України згідно із Законом [№ 2215-IX від 21.04.2022](#). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001316-19#Text>

Методичне забезпечення

1. Матеріали курсу «Історія України та української культури» на освітній платформі Moodle: <http://moodle2.snu.edu.ua/course/view.php?id=7141>

Оцінювання курсу у другому семестрі

За повністю виконані завдання студент може отримати таку *максимальну* кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Усне опитування та інші види роботи (участь в обговоренні теоретичних питань і дискусіях, семінарі-«круглому столі» тощо) під час практичних занять	30
Доповідь під час практичного заняття	7
Онлайн-тестування за окремими темами курсу	15
Виконання творчого індивідуального завдання у вигляді написання есе	8
Іспит (усна бесіда за екзаменаційними білетами)	40
Разом:	100

Оцінювання курсу у другому семестрі

За повністю виконані завдання студент може отримати таку *максимальну* кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Усне опитування та інші види роботи (участь в обговоренні теоретичних питань і дискусіях, семінарі-«круглому столі» тощо) під час практичних занять	40
Доповідь під час лекції-конференції	12
Онлайн-тестування за окремими темами курсу	16
Виконання творчого індивідуального завдання у вигляді написання есе	12
Підсумкова бесіда	20
Разом:	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування та/або копіювання чужого тексту під час онлайн-тестування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені у спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватися регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути змінені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах, та подати відповідний документ (сертифікат) викладачеві. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і окремому її розділу, темі (темам), завданням, що передбачені навчальною робочою програмою (силабусом) цієї навчальної дисципліни.

За представлення студентом доповіді на всеукраїнській або міжнародній науковій конференції, опублікування ним наукових тез і статей, підготовки роботи на конкурс студентських робіт здобувачу нараховуються бали (не більше 40 балів), але за умови виконання цих видів діяльності під керівництвом викладача і в межах проблематики навчальної дисципліни.

Умовою допуску до іспиту у першому семестрі є наявність у студента не менше 35 балів за поточну роботу

Умовою підсумкової бесіди у другому семестрі є наявність у студента не менше 50 балів за інші види поточної роботи

Поведінка в аудиторії:

На заняття до аудиторії студенти повинні вчасно приходити відповідно до діючого розкладу та обов'язково дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.